

Fikrət Sadıxov – 80

Diplomatiya, jurnalistika və siyasi analitika

Onun ömür yolunda bunların hər birinin öz yeri və izi var

Bir zamanlar ölkənin ən prestijli ali məktəbi – Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indi Bakı Dövlət Universiteti) nüfuzlu fakültəsi sayılan şərqşünaslığın bitirən, Yaxın Şərq ölkələrində, Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyində müxtəlif vəzifələrdə diplomat kimi fəaliyyət göstərən Fikrət Sadıxov heç vaxt özünü ərəkəyün aparmadığını, həyatda qazandıqlarına böyük zəhmət və səbir hesabına nail olduğunu deyir. Hazırda Qərbi Kaspi Universitetinin professoru kimi pedaqoji sahədə çalışan bu sadə və təvazökar insanla 80 illik yubileyi ərəfəsində söhbətimiz onun maraqlı hadisələrlə zəngin diplomat keçmişini, ölkədə və xaricdə üzləşdiyi, yaşadığı olayları yenidən dəyərləndirməsi, dövrə, şəxsiyyətlərə və missiyaya fərqli baxış bucağından yanaşması, eləcə də etirafı barədədir.

– Fikrət müəllim, söhbətimizə Sizi qarşıdan gələn yubileyiniz münasibətilə təbriklə və “maşallah” deməklə başlamaq istəyirik. Xeyli vaxtdır qəzetimizlə əməkdaşlıq edirsiniz. Danışığınız, mühakiməniz, yaddaşıınız heç səksən yaş göstərmir. Balka cavan qalmağınızın sirrini oxucularla bölüşsünüz?

– Təbrikə görə sizə və kollektivinizə minnətdarlığımı bildirirəm. Düşünürəm ki, xalqın qəzeti (“Xalq qəzeti” – red.) ilə əməkdaşlığımız bundan sonra da davam edəcək. Cavan qalmağım barədə sualınıza gəldikdə isə, onu deyim ki, bu məsələnin iki tərəfi var: daxili və xarici. İnsanın xarici görkəmi heç də həmişə onun daxilini olduğu kimi əks etdirmir. Hətta deyərdim ki, bir çox hallarda bu tərəflər bir-birinə tərs mütənəşib olurlar. Yubileyim ərəfəsində problemdən danışmaq istəməzdim, amma hər halda, deməliyəm ki, yaşla bağlı çoxdan formalaşmış müəyyən kriteriyalar var. Əgər diplomatiyanı özünə məslək seçmişənsə, daim oxumalı, analiz etməli, özünü inkişaf etdirməlisən. Xüsusilə də analitika ilə məşğulsansa, həmişə formada olmalısən. Ölkədə, bölgədə, dünyada baş verənləri diqqətlə izləyərək, təhlil edərək düzgün nəticə çıxarmağı bacarmalısan. Bir sözə, beynin daim işləməli, hərəkətdə olmalıdır. Məncə sağlam və dinamik düşünmə tərzilə cavan qalmağın sütunlarından biridir.

– Maraqlı cavab oldu. Yetmiş illiyinizdə verdiyiniz müsahibədə deyirdiniz ki, diplomatiya elitər və cəlbədiici sahədir, həmişə müəmma və romantizmlə əhatə olunur. Bu peşənin müəmması, romantikası nədən ibarətdir?

– Ola bilsin ki, bir çoxlarının, ələlxüsusda da gənc nəslin təsəvvüründə diplomat peşəsi yalnız maraqlı görüşlər və qəbulla, dəbdəbəli mərasimlər, xaricə səfərlərlə asosiasiya olunur. Əlbəttə, bütün bunların hamısı mümkündür, amma bu, peşənin romantik tərəfidir. Diplomatiya kənardan maraqlı göründüyü qədər də mürəkkəb bir sahədir. Bu sahənin beynəlxalq miqyasda, ən mötəbər müstəvilərdə baş verənlərlə bir-

Fikrət Yaqub oğlu Sadıxov 2 dekabr 1945-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 1963-1968-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin şərqşünaslıq fakültəsində təhsil alıb. 1966-1968-ci illərdə Azərbaycan Dillər Universitetinin ingilis dili fakültəsində magistr təhsili alıb. 1995-ci ildə the British Council Training Centre - Course, 1998-ci ildə isə Budapeştdə Mərkəzi Avropa Universitetində təhsilini davam etdirib. 1968-1969-cu illərdə Yəmən Ərəb Respublikasında, 1972-1975-ci illərdə Yəmən Xalq Demokratik Respublikasının Adən şəhərində diplomat, 1975-1985-ci illərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyində idarə rəisi kimi çalışıb. 1985-1992-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyində baş direktor, 1993-1996-cı illərdə Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutunda Beynəlxalq münasibətlər fakültəsinin, 1996-1999-cu illərdə Ali Diplomatiya Kollecinin professoru olub. 1996-cı ildən bu günədək Qərbi Kaspi Universitetinin Siyasi elmlər və Beynəlxalq münasibətlər kafedrasında çalışır.

Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı il 7 noyabr tarixli Sərəncamı ilə “3-cü dərəcəli Vətəna xidmətə görə” ordeni, “Azərbaycan diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” yubiley medalı ilə təltif edilib. Dövlət başçısının 27 fevral 2021-ci il tarixli Sərəncamı ilə Fikrət Yaqub oğlu Sadıxova Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında xidmətlərinə görə Prezidentin fərdi təqaüdü verilib.

mövqeyi və maraqları kontekstində qəbul olunur. Ona görə diplomatın əsas missiyası təmsilçisi olduğu ölkənin maraqlarını müdafiə etmək, onun reallığını dünyaya çatdırmaqdır. O, bu missiyanı diplomatiyada məqbul sayılan bütün üsullardan yararlanmaqla yerinə yetirməlidir. Təbii ki, iyirmi birinci yüzilliyin diplomatiyası on doqquzuncu əsrin diplomatiyası deyil. Doğrudur, təməli yerindədir, ümumi anlayış və prinsipləri bu gün də qəbul edilir.

etdiyi məlumatları vətənə göndərmişdi. Məhz həmin materiallar əsasında Bakıda bir neçə kitab çap olundu. Tofiq Ağayevlə SSRİ dönməndə Azərbaycan SSR XİN-də bir yerdə çalışmışıq.

Hələ sovetlər dönməndə diplomatik missiyada bərabər çalışdığımız ermənilərlə mübahisələrimizi də xatırlayıram. Mövzu, əsasən, yalançı “erməni soyqırımı” və Qarabağ olurdu. Onlara təkcə Azərbaycanın deyil, qardaş Türkiyənin də siyasi kursunu, həqiqətləri çatdırmağa çalışır, yalan, saxta tarixləri ilə bağlı mülahizələrini ifşa edirdik.

Azərbaycan SSR XİN-də çalışdığım (1974-1985) illər dünya müstəvisində olduğu kimi, respublikada da mühüm hadisələr baş verirdi. Ötən əsrin 70-80-ci illərini Azərbaycanın yüksəliş dövrü kimi xarakterizə edə bilərik. Yüksəliş və inkişaf bütün sahələri əhatə etmişdi. O zaman respublikaya rəhbərlik edən Heydər Əliyevin siyasi fenomeni Azərbaycanı xarici ölkələr üçün də cəlbədiçi etmişdi. Azərbaycanda istehsal olunan yüklərlə məhsul dünya miqyasında onlarla ölkəyə ixrac edilirdi. Bakı mühüm beynəlxalq görüş və konfransların keçirildiyi mərkəzə çevrilmişdi. Respublikaya bir çox ölkələrin dövlət, hökumət başçıları, xarici siyasət idarələrinin rəhbərləri, səfirlər və jurnalistlər səfər etməyə başladılar. Həmin illərdə respublika XİN-in iş həcmi artdı, əməkdaşlar analitik və informasiya xarakterli sənədlərin hazırlanmasına, hökumət nümayəndələri ilə görüşlərin təşkilinə, onları Azərbaycanın regionlarında müşayiət edilməsinə, eləcə də Bakıda keçirilən genişmiqyaslı tədbirlərdə iştirakə aktiv şəkildə cəlb edirdilər. XİN aparatının bir çox əməkdaşları xaricə diplomatik vəzifələrə, qısamüddətli eza-miyyətə göndərildilər və hamımız müvafiq diplomatik rütbələr verdilər.

– Yəməndə işlədiyiniz dövrdə – ötən əsrin 60-cı illərin sonlarında SSRİ Yaxın Şərqdə sosializmi yaymaq siyasəti yürüdü. Gəlin açıq danışaq. O zaman xaricə işləməyə, xüsusilə diplomatik missiyaya göndərilənlərin KQB-nin “süzgəci”ndən keçmələri şərt idi...

– Əgər söhbət xüsusi xidmət orqanlarından gedirsə, əlbəttə, hər bir qurumun özünəməxsus funksiya və vəzifələri vardır. Xarici ölkələrdə çalışan diplomatlar da müəyyən fəaliyyətlə məşğul olurdular. Sadəcə olaraq, xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları aldıkları müvafiq təlimatlar, tapşırıqlar əsasında öz missiyalarını həyata keçirirdilər. Hər qurumun özünə aid fəaliyyət istiqamətləri vardı və bu praktika indi də qüvvədədir. Yəni bu, beynəlxalq təcrübədə qəbul edilmiş normalara uyğun sayılan fəaliyyət növüdür.

– Xaricə diplomatik fəaliyyətiniz za-

manı maraqlı, yadda qalan hadisə, yaxud həyatınız və karyeranız üçün risklə üzləşdiyiniz anlar olubmu?

– İlk dəfə ezam olunduğum Yəmən Ərəb Respublikası vətəndaş müharibəsi atəşində yandı. Vəziyyət olduqca gərgin və gözlənilməz idi. Aparıcı dövlətlər, həmişəki kimi, öz aralarındakı münasibətləri digər regionda aydınlaşdırırdılar. Bu dəfə geosiyasi maraqlar Ərəbistan yarımadasının cənubuna yönəlmişdi. Hər an fors-majör halla üzləşə bilərdik. Yəmən Xalq Demokratik Respublikasında (YXDR) helikopterlə Səudiyyə Ərəbistanı və Omanla sərhədə getməli olurdıq. Bu ərazilərdə hərbi əməliyyatlar müşahidə olunur, qanlı münəqişə gedirdi. Sovet mütəxəssisləri və diplomatları, eləcə də YXDR-in özəmənkı başçısı Əli Nəsir Məhəmmədin rəhbərliyi ilə münəqişə tərəfləri arasında danışıqlarda iştirak etmək üçün dəfələrlə sərhəd zonasına gedirdik. Avtomat silahlardan açılan atəş səslərinə artıq qulağımız alışmışdı. Yəqin həm də cavanlığımız təhlükənin nə qədər real olduğunu hiss etməyə qoymurdu.

Əsl təhlükə ilə SSRİ-nin Baş Konsulluğunun yerləşdiyi Hodeyda şəhərində qarşılaşdım. Ölkədə gərgin vətəndaş müharibəsi gedirdi. Bizim konsulluğun binasını tutmağa cəhd ediləcəyi ilə bağlı məlumat Yəmən Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahındakı vəzifəli şəxslərdən birindən gəlmişdi. Binanın dəhlizində mümkün başqandan müdafiə üçün nəzərdə tutulmuş “Kalaşnikov” avtomatları yerləşdirilmişdi. Gözlənilməz vəziyyət yaranarsa necə hərəkət edəcəyik? – sualıma baş konsulun müavini belə cavab verdi: “Vəziyyətə uyğun hərəkət edəcəksən”. Ona dedim ki, avtomat silahından istifadə təcrübəm yoxdur. Aldığım cavabı heç vaxt unutmam: “Təhlükə yaranarsa, snayper kimi atəş açacaq”.

Xoşbəxtlikdən binaya hücum olmadı, amma Baş Konsulluğun binasının ətrafında iki-üç saat ərzində müxtəlif şüarlar səsləndirən böyük kütlə toplaşmışdı. Həmin radikalılar hər şeyə hazır idilər. Sonralar anladım ki, bu cür hadisələr üçün davranış resepti, standart qərar yoxdur. Fors-majör durumdə vəziyyətdən çıxış ekspromt qərarla tapılır. İllər keçdi, iki Yəmən birləşdi, amma Ərəbistan yarımadasının cənubunda alovlanan, minlərlə insanın həlak olduğu müharibə alovu, təəssüflər olsun ki, hələ də sönməyib.

– Cəmiyyətdə, xüsusilə sovet dövrünü görmüş yaşlı nəsilə belə bir rəy formalaşmış ki, o illərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi amorf bir qurum olub. Yəni fəaliyyət nəzərə çarpmayıb, “yuxuya dalıb”. Bu fikirlə razısınızmı?

– Aydın məsələdir ki, SSRİ-nin tərkibində olan Azərbaycan müstəqil şəkildə xarici siyasət məsələləri ilə məşğul ola bilməzdi. Çünki bütün məsələlər vahid mərkəzdən idarə olunurdu. Amma başqa bir realıq da ondan ibarətdir ki, sovetlər dönməndə bizim xarici siyasət idarəmiz Azərbaycan üçün əhəmiyyət daşıyan bəzi məsələlər ətrafında fəaliyyət göstərirdi. Respublikanın elmi, iqtisadi, humanitar, idman və başqa sahələr üzrə xarici ölkələrlə geniş əlaqələri mövcud idi. Bu əlaqələrin koordinasiya edilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Şurasının sərəncamı ilə XİN-ə həvalə olunmuşdu. Yaxşı xatırlayıram, biz hər ilin sonunda mövcud xarici əlaqələr barədə bütün məlumatları müvafiq nazirlik və idarələrdən toplayaraq ümumi hesabat sənədi hazırlayırdıq və onu rəhbərliyə çatdırırdıq. Azərbaycanın hansı istiqamətlərdə güclü olduğunu mərkəzdə də yaxşı bilirdik. Onlara hansı ölkələrlə daha sıx əlaqələrin qurulduğu da məlum idi. Hər həftənin sonunda beynəlxalq analitik bülletenin buraxılması da işimizin bir hissəsi sayılırdı. Həmin bülletenlərdə bölgədə və dünyada baş verən son hadisələr hətəroffli analiz edilirdi. Bizim bu yöndə fəaliyyətimiz daim diqqət mərkəzində saxlanılırdı. Bundan başqa, Azərbaycana gələn əcnəbi jurnalistlərlə işləmək də bizə tapşırılmışdı. Onlarla həm fərdi, həm də qrup şəkildə təmaslar qururdıq. Yeri gəldəndə, onlara Azərbaycan haqqında əsl həqiqətləri çatdırırdıq, məlumatlandırırıq, hətta bəzi sənədləri ötürürdük. Azərbaycana xarici ölkələrdən gələn diplomatlar, səfirlər üçün bölgələrə tanışlıq səfərləri təşkil edir, onlara yur-dumuzun tarixi, qədim mədəniyyətimiz, xalqımızın milli adət-ənənələri barədə məlumatlar verirdik. Təkcə diplomatlar deyil, xarici ölkə başçıları, nazirlər Bakıda təşkil olunan beynəlxalq konfranslara, tədbirlərə gələn zaman bizim XİN-in əməkdaşları bu prosessə cəlb olunurdular. Onları müşayiət etmək Azərbaycan həqiqətlərini çatdırmaqdan ötrü bir fürsət idi. Nazirliyin Konsulluq şöbəsi respublikaya gələn, vətəndaşlığı olmayan şəxslərlə mütəmadi şəkildə təmasda olurdular. Digər realıq ondan ibarət idi ki, bu təmaslar 70-ci illərin ikinci yarısında özünü daha qabarıq şəkil-

də göstərməyə başladı. Çünki ümummilli lider Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi həmin dövrdə Azərbaycanın iqtisadi cəhətdən sıcrayıslı yüksəlişi xaricilərin də marağına səbəb olmuşdu. Jurnalistlər kimi, siyasətçilər də Azərbaycan fenomeni ilə yaxından tanış olmaq istəyirdilər. Həmin illərdə İraq və İranın Bakıda Baş konsulluqlarının fəaliyyət göstərməsi çox önəmli faktlardan sayılmalıdır. Müharibə vəziyyətində olan bu ölkələrin diplomatik korpuslarının nümayəndələri Bakıda keçirilən müxtəlif tədbir və qəbulla dəvət edilsələr də, bir yerdə görünmək istəmirdilər. Bu baxımdan, onlarla iş xüsusi takt və incəlik tələb edirdi. Çünki Azərbaycann hər iki ölkə ilə münasibətləri normal məcrada idi.

– 80 yaşlı diplomatın bu peşədə ideali kimdir?

– Birinci yerdə Əlimərdan bəy Topçubaşovun adını çəkərdim. Ən azı, ona görə ki, o, Versal sülh konfransında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tanınmasına nail olmağı bacaran şəxs, diplomatdır. Təbii ki, onunla yanaşı, Azərbaycanı bataqlıqdan çıxaran, XX əsrin sonlarında ölkəmizi xaos və qarşıdurmadan sabitliyə qovuşdurən Heydər Əliyevin adı gəlir. Onun siyasi çevikliyini, diplomatik dühasını çox yüksək qiymətləndirirəm. Daha sonra beynəlxalq miqyasda Böyük Britaniyanın Baş naziri və xarici işlər naziri Uinston Çörçill, ABŞ-in Dövlət katibi, 70-ci illərdə Vyetnamda sülhə nail olduğuna görə Nobel mükafatına layiq görülmüş Genri Kinsincer mənim nəzərimdə ideal diplomatlar və dahi şəxsiyyətlərdir. Bu adamların tarix qarşısında xidmətləri, ölkələrinin və dünyanın taleyində oynadıqları rolları, diplomatiyada yerləri və cəkiləri olduqca böyük və ölçüyəgəlməzdir.

Müasir dünyanın ən bacarıqlı, siyasi nüfuzu böyük liderlər tərəfindən qəbul edilən, strateq-diplomatlarından biri kimi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin adını qürur hissi ilə çəkirim. Torpaqlarımızın 30 illik işğalına son qoymaqla regionda yeni realıq yaranan, Azərbaycana bölgənin aparıcı oyunçusu statusunu qazandıran, beynəlxalq miqyasda söz sahibinə çevirən dövlət başçımızın tarixi xidmətləri hələ bundan sonra araşdırılacaq.

– Otuz ildən çoxdur ki, politoloq, siyasi ekspert kimi ölkənin yazılı və elektron mediası ilə sıx təmasdasınız. Yəddi il ərzində AzərTac-ın Baş direktorunun birinci müavini, Baş direktoru vəzifələrində çalışmışınız. Diplomatiya və jurnalistika. Sızca, bu iki sahəni bir-birinə bağlayan və ayıran cəhətlər hansılardır?

– Hesab edirəm ki, diplomat və jurnalist arasında elə də böyük fərq yoxdur. Belə demək mümkünsə, hər ikisi qələm adamıdır. Sadəcə, onların istifadə etdikləri janrlar fərqlidir. Jurnalistin silahı zarisovka, oçerk, müsahibə, korrespondensiya, ope-rativ informasiyadır. Diplomatın “döyüş silahı” isə tamamilə başqadır. Həmişə belə düşünmüşəm ki, diplomat yaxşı yazmağı bacarmalı, jurnalist sorışmasına malik olmalıdır. Yəni xarici ölkədə çalışan diplomat o ölkənin siyasi, iqtisadi, humanitar durumunu hətəroffli öyrənməli və bunu yüksək peşəkarlıqla qələmə almalı və lazı-mi instansiyalara çatdırmalıdır. Məhz onun məruzə və hesabatları əsasında rəhbərlik zəruri tədbirləri həyata keçirir, yaxud xarici siyasət kursuna müəyyən korrektoələr edir. Biz yaşlı diplomatların bu sahədə təcrübəsi kifayət qədər zəngindir. Dediym kimi, həmişə açıq mənbələrlə işləmişik. Qəzet, televiziya, saytlar, portallar və sosial şəbəkələri izləmək, yaxud da hansısa tədbirin iştirakçısı olmaq açıq mənbə hesab olunur. Həmin mənbələr hər bir diplomatın qarşısında gəniş informasiya meydanı və fəaliyyət imkanları açır. 1982-ci ildə Azərbaycan Jurnalstlər Birliyinin üzvüyəm. Hələ o dövrdə yerli qəzetlərdə Yaxın Şərqdəki vəziyyətlə bağlı analitik məqalələrim dərc olunub və bu işi həvəslə görmüşəm. Demək istəyirəm ki, jurnalistikə sahəsində, azacıq da olsa, xidmətim var. Bu mənada, diplomatiya və jurnalistikani birləşdirən oxşar cəhətlər göz qabağındadır.

– Övladlarınızdan, nəvə-nəticələrinizdən diplomat olmaq həvəsinə düşəni varmı?

– Var. Oğlum mənim peşəmi davam etdirir. 90-cı illərin ortalarından Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi sisteminə işləyir. Bir neçə dəfə xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərüb. Qız nəvəm Praqada Amerika Universitetində təhsil alıb, burada isə Qərbi Kaspi Universitetini müvəffəqiyyətlə bitirib. Politoloq kimi bir çox informasiya saytlarında, portallarda mütəmadi olaraq analitik yazılarla çıxış edir. Sizə tam səmimi şəkildə deyirəm: peşə olaraq bu sahəni özləri seçiblər, mən də etiraz etməmişəm...

Yubilyarla söhbətləşdi:
İmran BƏDİRXANLI
XQ

başla bağlılıq amili var. Diplomat peşəkar biliklərindən savayı, geniş dünyagörüşünə, mədəniyyətə və erudisiyaya malik olmalıdır ki, ölkəsini xaricdə layiqincə təmsil etməyi bacarsın. Gənc diplomat karyerasının başlanğıcında dediyimiz bilik və vərdişlərdən bir qədər uzaq məsafədə yerləşə bilər. Fəqət bir müddət sonra həmin gənc bu peşədə romantikadan başqa, quru və acı reallıqların olmasından da xəbər tutur. Məhz realılıqla üzləşəndən sonra o, diplomatiyanın əsl missiyasını, məhiyyətini anlamış olur. Diplomatik fəaliyyətimin başlanğıcı Yaxın Şərq ölkələrində müharibələrin getdiyi dövrə təsadüf edirdi. Əslində, orada vəziyyət Bakıdan göründüyündən qat-qat ağır və mürəkkəb idi. Vətəndaş müharibələri, qanlı toqquşmalar, dövlət çevrilişləri, hakimiyyət dəyişiklikləri... Romantikanın astar üzü sayılacaq belə fors-majör hadisələrə hazır olmaq, zamanla öyrəşmək elə də asan deyildi.

Bütün bunlarla yanaşı, bəli, diplomatiya nüfuzlu və prestijli sahədir. Bu peşəni seçən adam hadisələrin gedişindən asılı olaraq, sonradan böyük siyasi proseslərin şahidinə və iştirakçısına, yəni vacib şəxsə çevrilir. Bundan sonra onun atdığı hər bir addım, dediyi istənilən söz ölkəsinin

Amma diplomatiya artıq inkişaf etmiş və şəxələnməmiş bir sahədir. Bu gün ölkələr arasında danışılarda diplomatlarla yanaşı, digər sahələrin mütəxəssisləri də iştirak edirlər. Dövlət başçısının xüsusi nümayəndəsinə, diplomatik qabiliyyətə malik biznes adamlarını buraya aid etmək olar. Yəni diplomatiya çağdaş dövrün tələblərinə cavab verən əlahiddə sahəyə, peşəyə çevrilib.

– Azərbaycanın da tərkibində olduğu SSRİ adlı “qırmızı imperiya”nın xarici ölkədəki nümayəndələrində diplomatik işə cəlb olunmağınız Sızda hansı hissləri doğurdu?

– Dünyanın ən böyük dövlətlərindən birinin diplomatik orbitinə cəlb edilməyin nə demək olduğunu yaxşı başa düşürdüm. Amma, eyni zamanda, gətdiyim xarici ölkədə öz xalqımı təmsil etməyimi də unuturdum. Ortada heç bir ziddiyyət yoxdur. Sovet diplomatları olan Azərbaycanlı kadrlar yerli gələndə, təbii olaraq, öz millətinin mənafeyini də müdafiə edirdi. Xüsusilə, 80-ci illərin yumşalma dövrü buna münbət imkanlar yaradırdı. Xarici ölkələrin siyasi elitaları ilə birgə çalışan zaman həm də Azərbaycanı təbliğ etməyi özüümüza borc bildirdik. Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, həmin dövrdə mərkəzi